

Terviseküsitlus

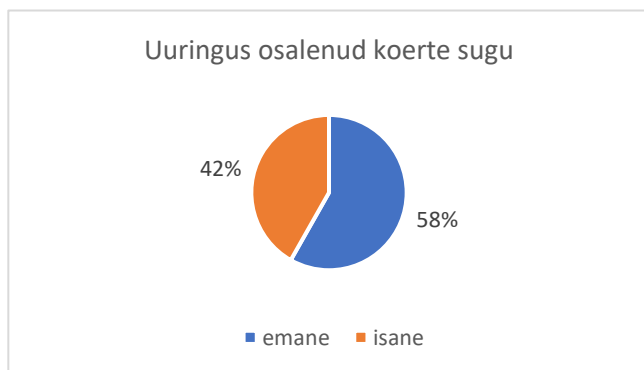
Eesti Inglise Kokkerspanjelite Tõuühingu eestvedamisel viidi läbi terviseküsitlus inglise kokkerspanjeli omanike seas. Andmeid koguti 2022. aasta oktoobrist kuni 2023. aasta jaanuarini. Uuringu läbiviimisega sooviti saada ülevaadet Eestis elavate inglise kokkerspanjelite tervisest. Uuringu tulemused avaldatakse Eesti Inglise Kokkerspanjeli Tõuühingu koduleheküljel pärast 2023. aasta üldkoosolekut. Küsitlus oli anonüümne ning sellest tulenevalt ei ole võimalik seostada ühtegi haigust kindla koera, koera omaniku ega kasvatajaga.

Terviseuuringu eesmärgid:

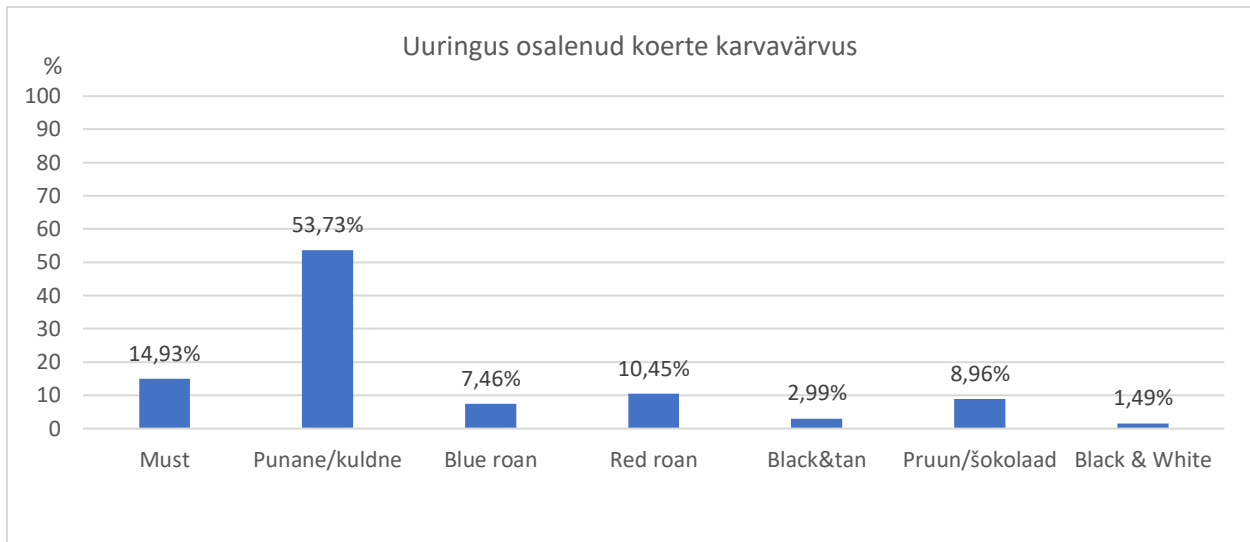
1. Terviseuuringu tulemused on referents andmebaasiks haiguste esinemissageduse kohta siinses populatsioonis, võimaldades aretustöoga tegelevatel kenneliomanikele info kättesaadavust aretusotsuste tegemisel.
2. Terviseuuringu tulemused annavad tõuühingule võimaluse toetada kenneliomanikke aretustöös. Uuringu tulemustest lähtuvalt võib tõuühing teha teavitustööd sagedamini esinevate haiguse ilmnemisel kodulehe-, sotsiaalmeedia kaudu või korraldades vastava teemalisi koolitusi teadlikkuse tõstmiseks.
3. uurimuse pikaajalisem eesmärk on inglise kokkerspanjeli tõu populaarsuse tõstmine läbi kenneliomanike teadliku aretustöö ning vajadusel teha ettepanekuid inglise kokkerspanjeli aretusnõuete muudatusteks.

Uuringu tulemused:

Küsitlusele vastas 67 koeraomanikku, kellel on või on olnud inglise kokkerspanjel. 58% koertest olid emased (joonis 1) ja kõige enam olid esindatud punase/kuldse (53,73%) karvavärvusega inglise kokkerspanjelid (joonis 2).

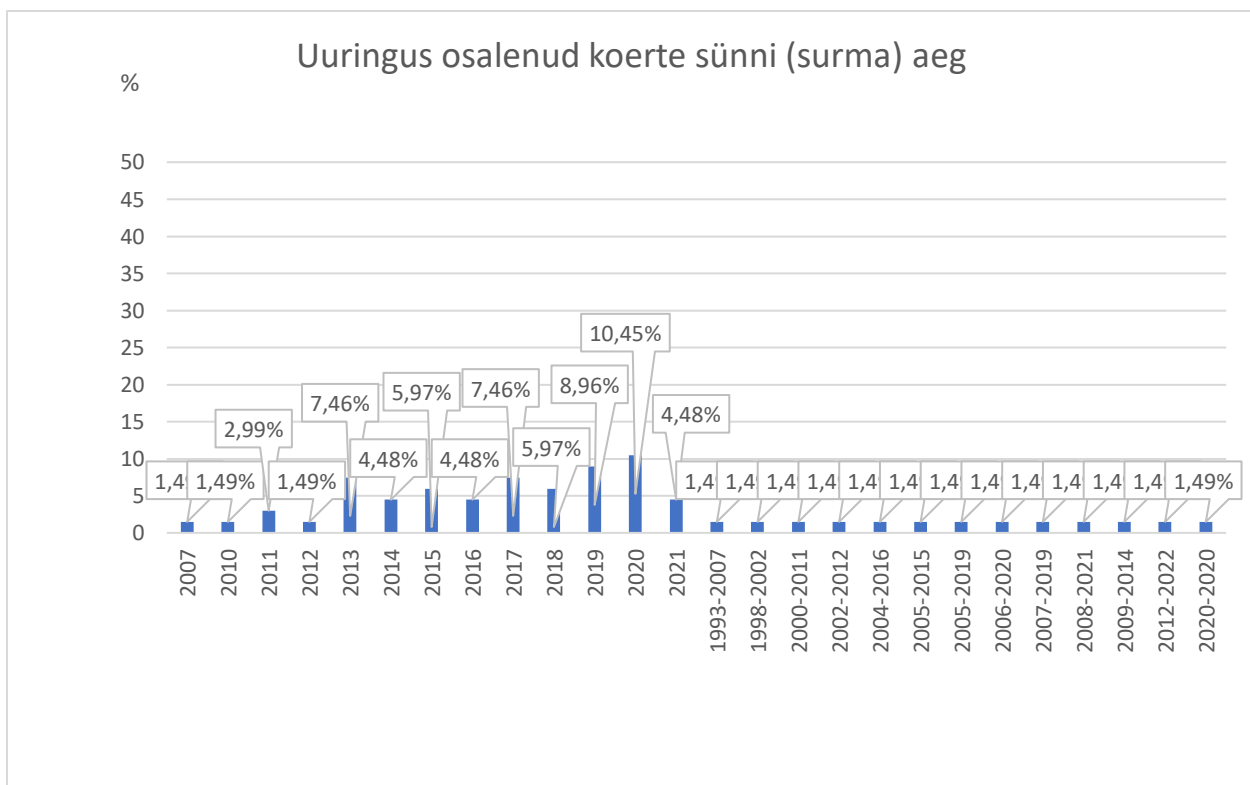

Joonis 1. Sugu

Joonis 2. Karvavärvus

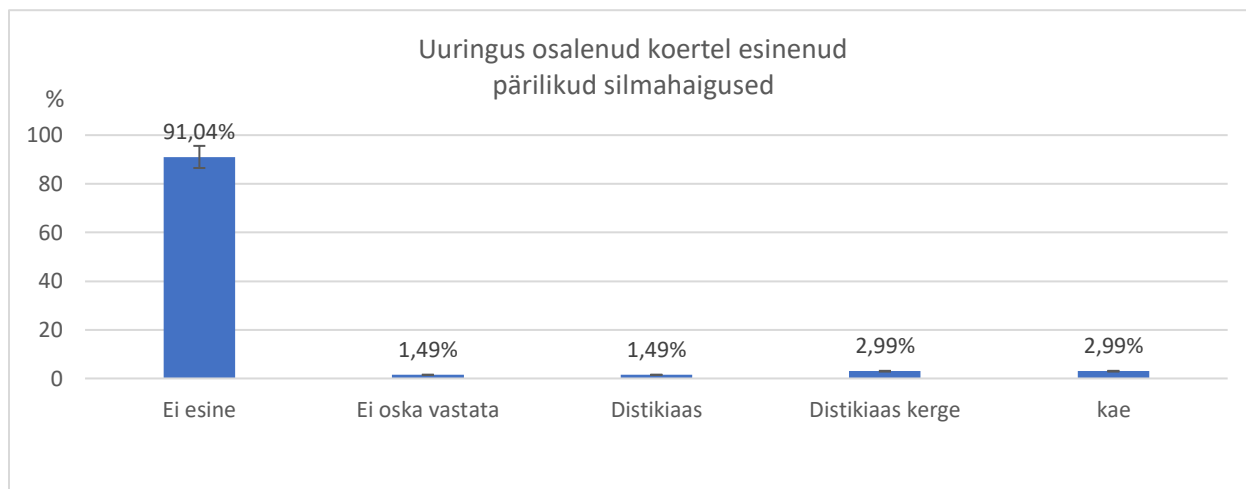
Terviseuuringus osalenud koertest 19,4% olid surnud (joonis 3), kellest kõige vanemad koerad on olnud sünniaastaga 1993 ja 1998. Keskmine vanus antud koerte hulgas on 10,75 aastat ja kõige vanemate koerte vanuseks oli 14 aastat ning kõige noorema koera vanuseks 8 kuud. Elavate koerte kohta pärineb kõige enam infot 2020 (10,45%) ja 2019 (8,96%) aastal sündinud koerte kohta. Kõige nooremad elavad koerad on sündinud aastal 2021 (4,48%).

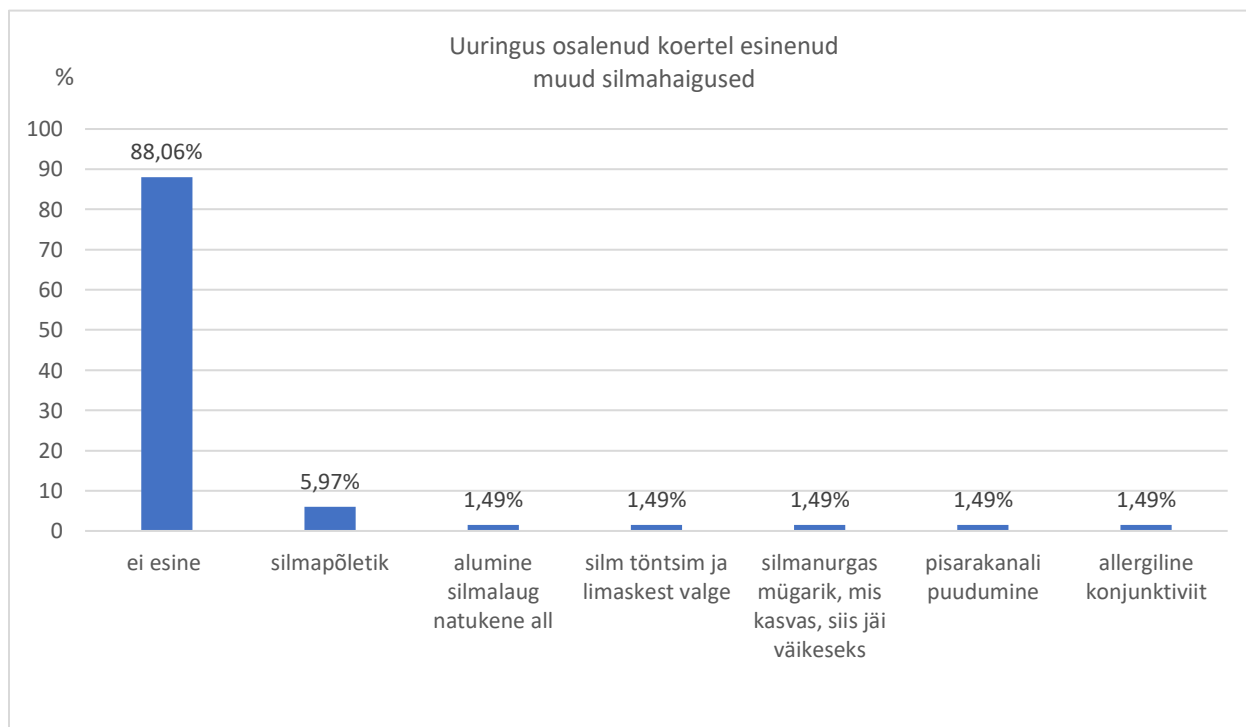
Joonis 3. Sünni/surma aeg

Silmahaigused

91,04% uuringus osalenud koertel ei esinenud pärilikke silmahaigusi (joonis 4). Muudest silmahaigustest toodi välja kõige enam silmapõletik 5,97%-l (joonis 5). Üks vastanutest täpsustas: *Umbes aasta enne surma kasvas silmadele kae ja ta jäi pimedaks, kas pärilik ei tea.*

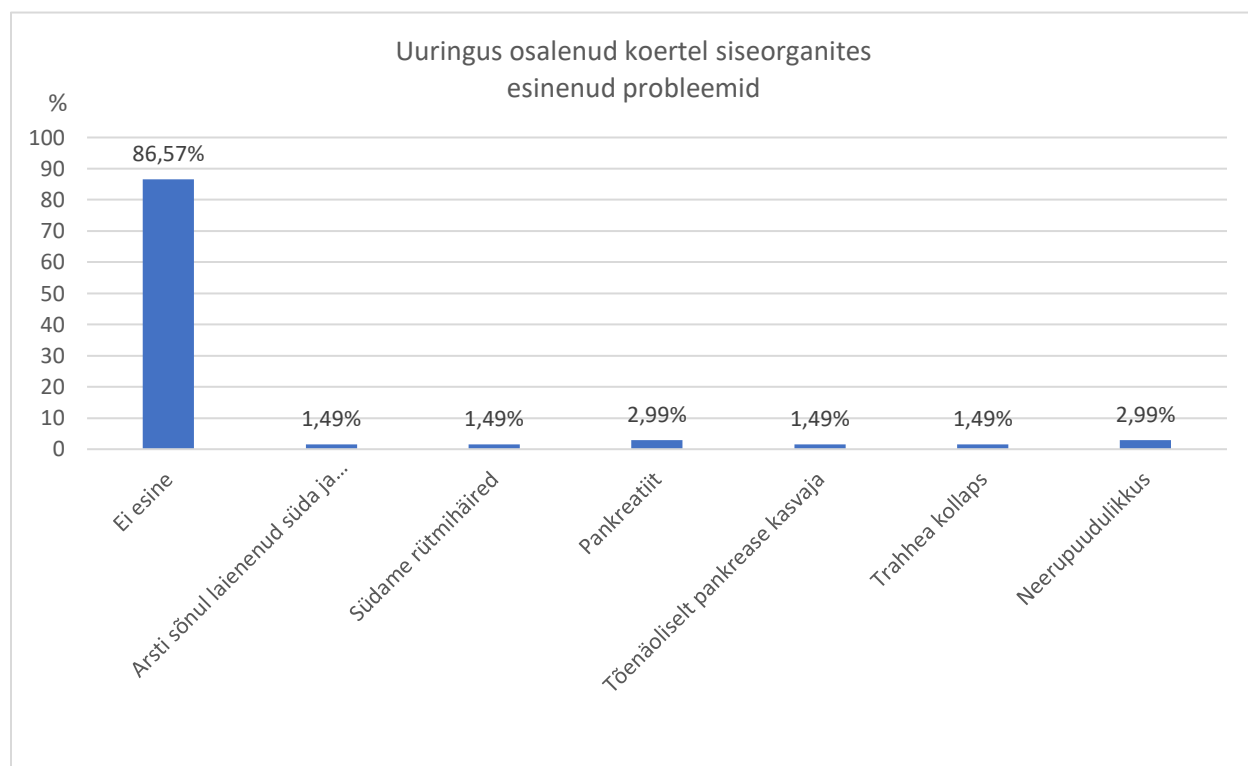
Joonis 4. Pärilikud silmahaigused

Joonis 5. Muud silmahaigused

Siseorganite probleemid

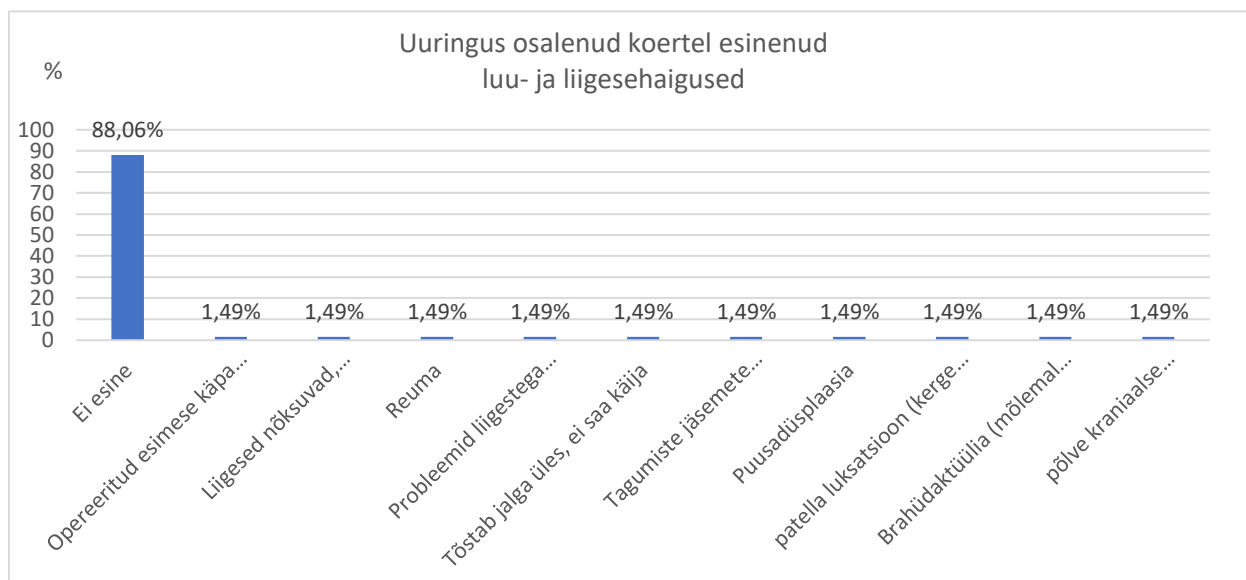
Uuringu tulemusel 86,57 % koertest ei esinenud siseorganite probleeme (joonis 6). Üksikjuhtumitena toodi välja pankreatiiti, probleeme südamega, neerupuudulikkust, trahhea kollaps, tõenäoline pankrease kasvaja (diagnoos kinnitamata). Antud siseorganite probleemide üksikjuhtumid jäid kõik alla 3% uuringus osalenutest. Üks uuringus osalenu vastas: *13 aastaselt avastati neerupuudulikkus ning maksas olid röntgenis näha tükid. Proovi ei võetud kuna see oleks olnud 50/50 kas elab selle üle. Arstid arvasid et vähk. Teine uuringus osalenu vastas: Neerupuudulikkus. Põhjuseks arvati, et sündis surnult, aga elustati. Ametlikku diagnoosi ei pandud.*

Joonis 6. Siseorganite probleemid

Luu- ja liigesehaigused

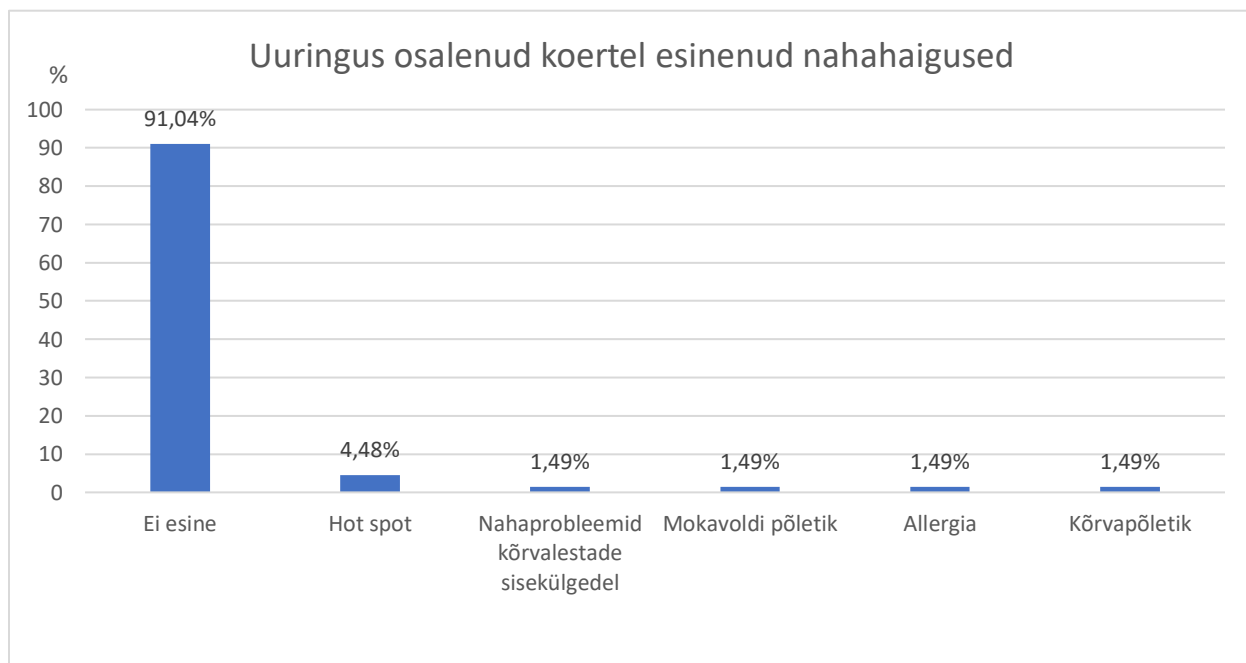
Uuringus osalenud koertest 88,06% ei esinenud luu- ja liigesehaiguseid (joonis 7). Üksikjuhtumitena nimetati erinevaid luu- ja liigesehaiguseid.

Joonis 7. Luu- ja liigesehaigused

Nahahaigused

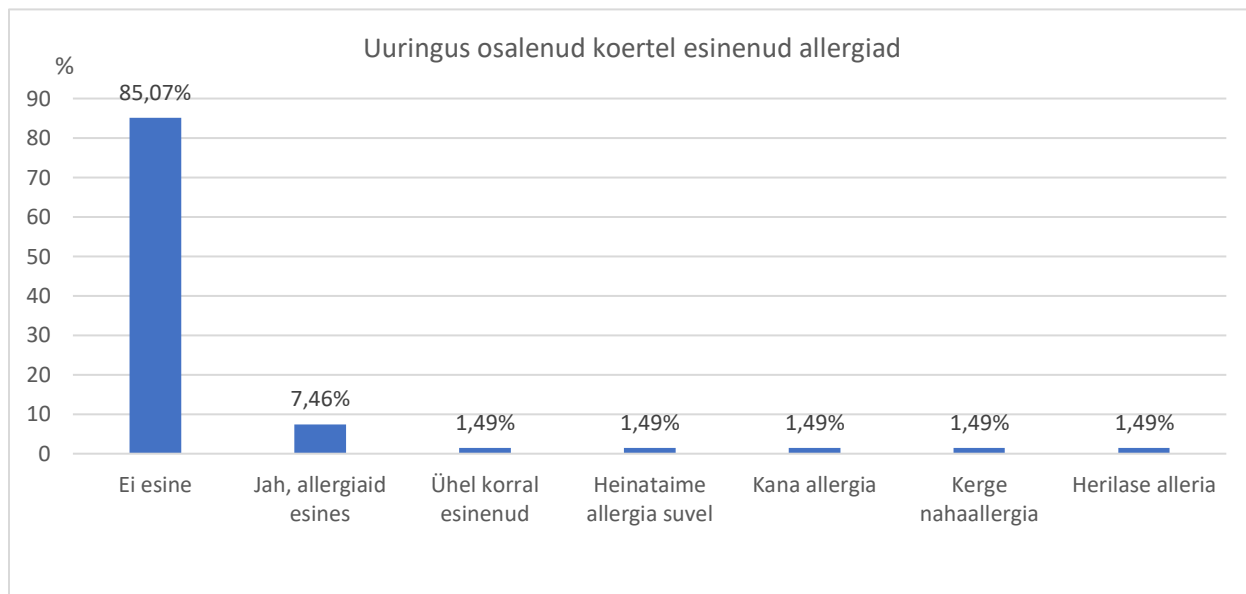
Nahahaiguseidei esine 91,04% koertest (joonis 8). Kokku on nahahaiguseid allergiaid esinenud 8,96% uuringus osalenud koertest ja kõige enam nimetati neist hotspot. Üks vastanutest tõi kommentaarina välja *Allergia, kõrvapõletik (on mõlemad samuti nahahaigused. Sh allergia on sagedasem kõrvapõletiku põhjus).*

Joonis 8. Nahahaigused

Allergiad

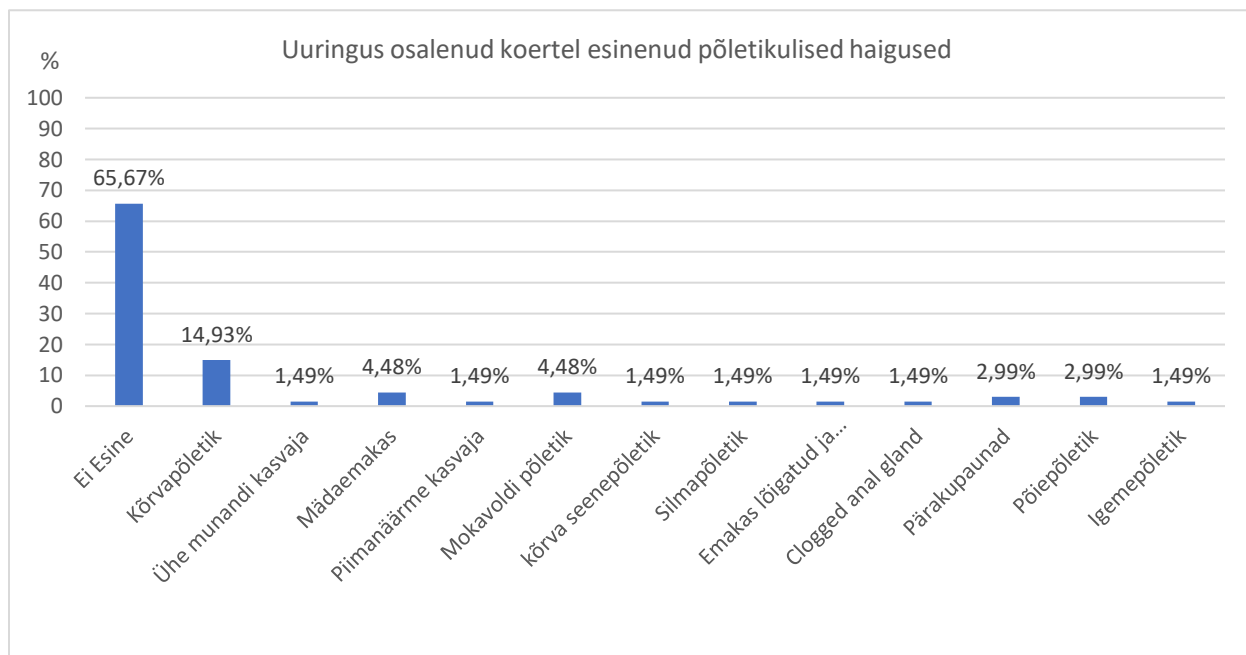
Kokku on allergiaid esinenud 14,93% uuringus osalenud koertel (joonis 9) ja 85,07% koertel ei ole esinenud allergiaid. Lisa tähelepanekuna toodi välja: *Tuvastamata allergiad, mille tagajärjel kõhulahtisus, kõrvapõletik, silmapõletik. Episoodilised. Jah, allergia on, kuid põhjus teadmata. Avaldub peamiselt kõrvades. Kerge nahaallergia nähtavasti aeg-ajalt oli, eriti vanemas eas (kõõm). Herilaselt sai nõelata oli selline uimane pärast.*

Joonis 9. Allergiad

Põletikulised haigused

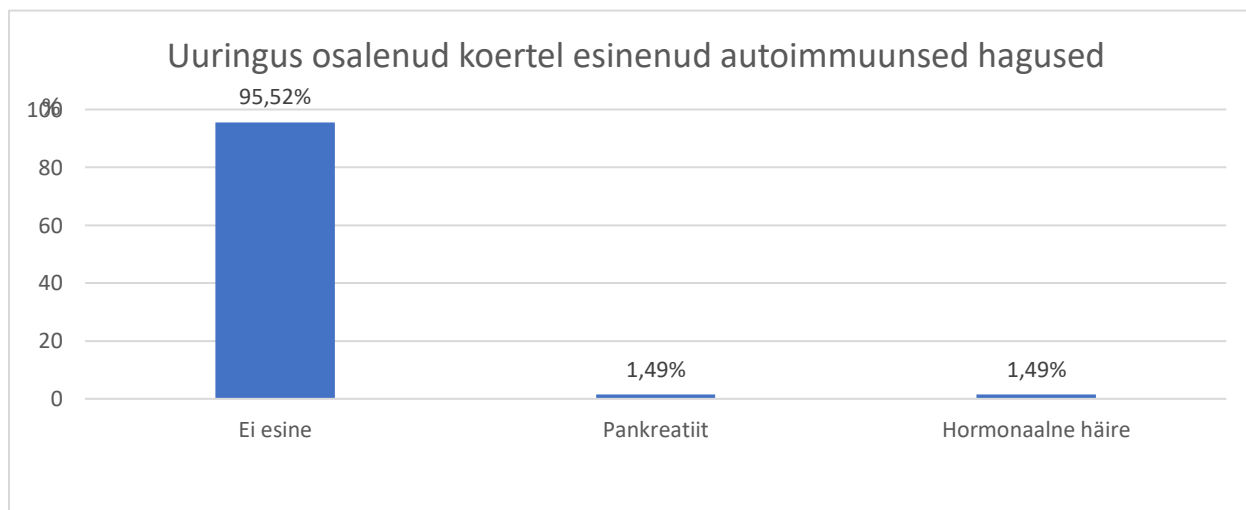
Kõige enam uuringus osalenud koertel on esinenud kõrvapõletikke 14,93% (joonis 10). 65,67% koertel põletikke ei ole esinenud. 4,48% koertest on esinenud mädaemakat ja mokavoldi põletikku. Uuringus osalenud vastasid: *Mädaemakas opereeriti u 5 aastaselt, piimanäärme kasvajaga koos üheaegselt. Üks kord on esinenud kõrvapõletik, diagnoosi nimi ei ole hetkel leitav. 2x kõrva seenpõletik, mädaemakas 7a. Kõrvapõletik seostatud toiduallergiaga. Lõpus oli mädane emakas. Põiepõletik oli kergekujuline 1,5 aastaselt ja pole kordunud.*

Joonis 10. Põletikulised haigused

Autoimmuunsed haigused

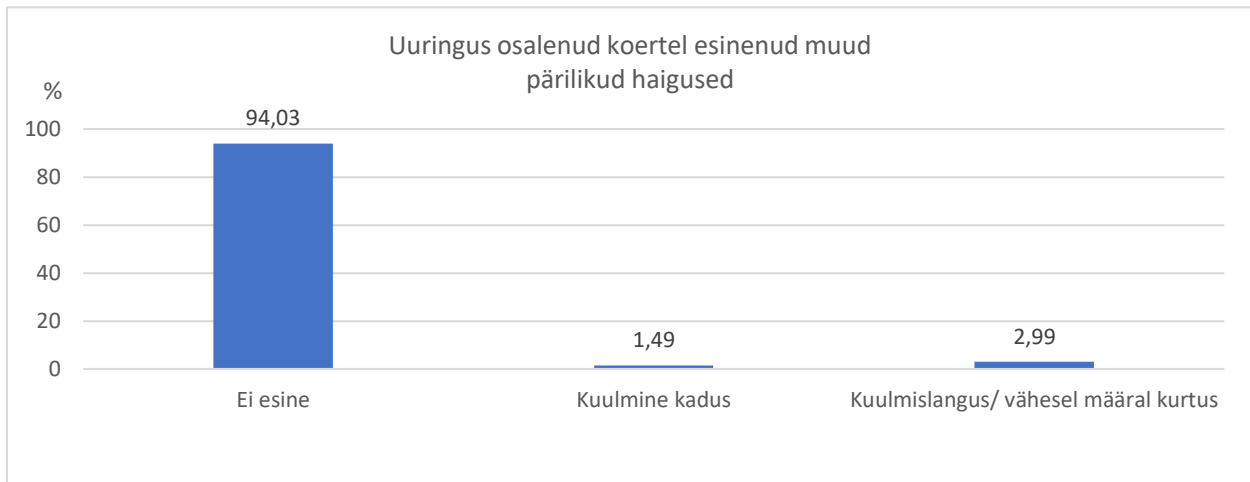
Uuringus osalenud 95,52% koertel ei esinenud autoimmuunseid haiguseid. Üksikjuhtudena on välja toodud pankreatiit ja hormonaalsed häired (joonis 11). Lisamärkustena olid vastajad välja toonud järgneva: *Pankreatiit võis olla autoimmuunse taustaga. Hormonaalne häire, mille tõttu küüned kohe juure juurest murduvad või lõhenevad. Samuti mõjutab koera suu tervist. Väga kiire kivi teke ja pidevad igemepõletikud.*

Joonis 11. Autoimmuunsed haigused

Pärilikud haigused

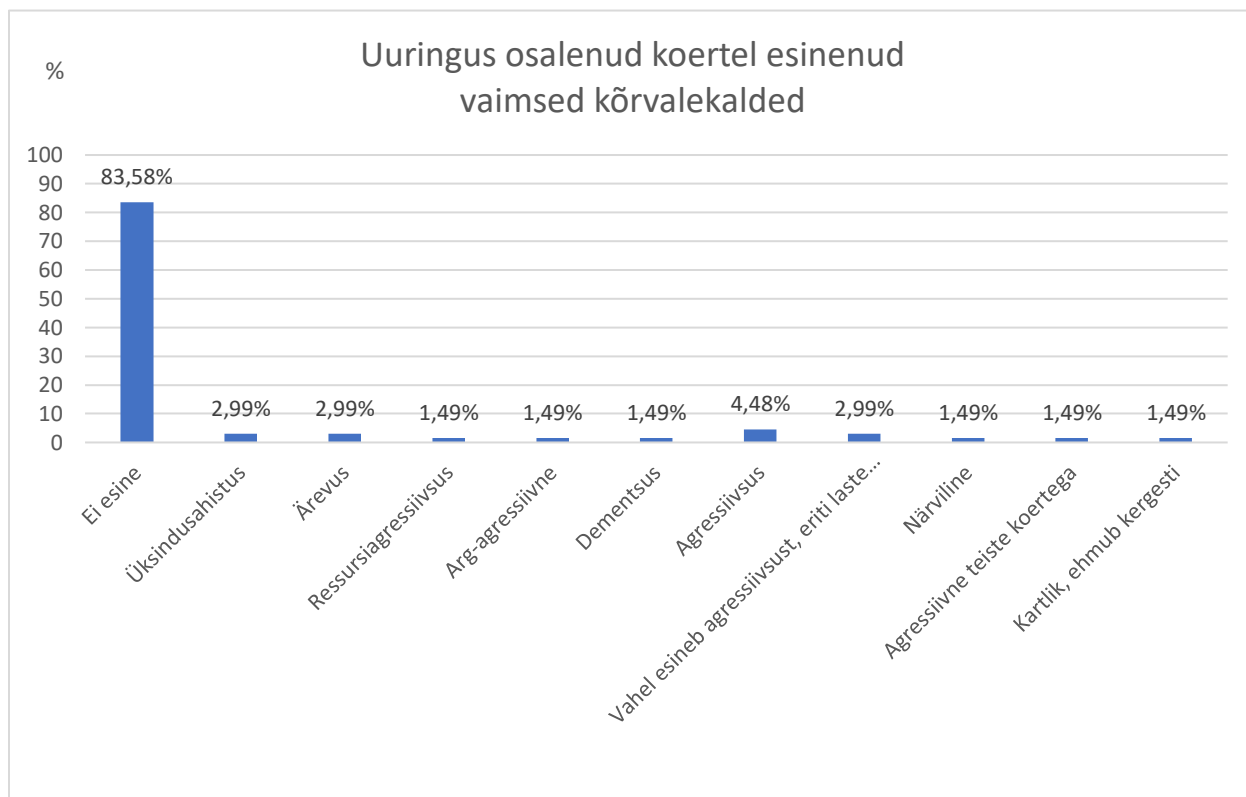
94,03% uuringus osalenud koertest ei ole esinenud pärilikke haigusi ja 2,99% koertest on tekkinud kuulmisprobleemid (joonis 12), kuid seda pigem vanema eas lähtudes vastanutest: *kuulmine kadus u 3 aastat ennem surma. Vanemas eas tuli ette vähesel määral kurtust. Ei esinenud aga kõrge vanuse tõttu kuulmine küll kahtlane.*

Joonis 12. Pärilikud haigused

Vaimsed kõrvalekalded

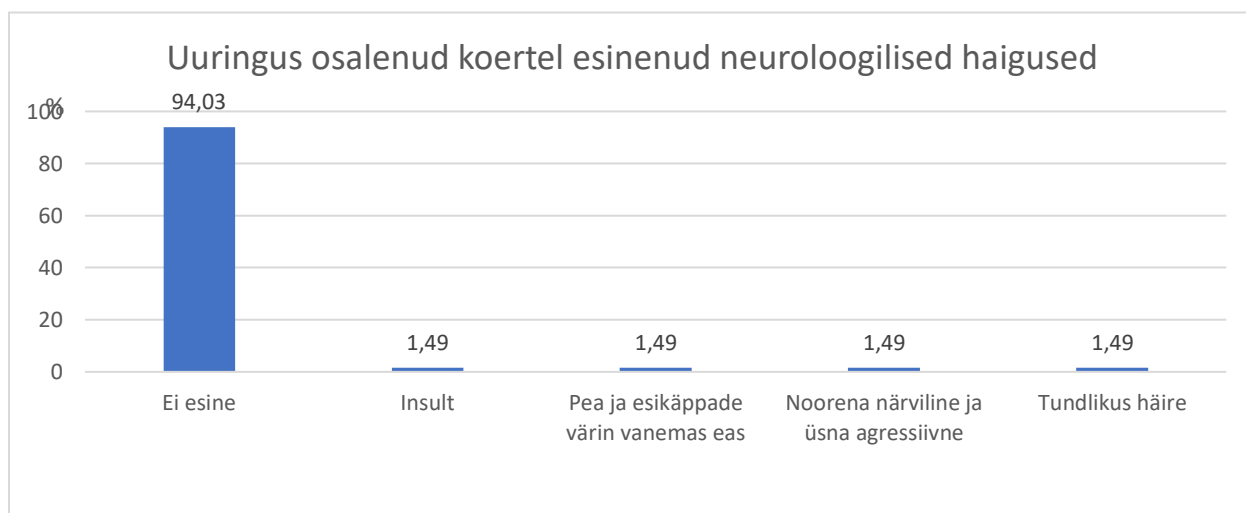
Uuringu käigus selgus, et 83,58% koertest ei esinenud vaimseid kõrvalekaldeid (joonis 13). Kõige enam toodi vaimse kõrvalekaldega agressiivsust, kuid need võisid esineda erineval kujul nt ressursiagressiivsus, arg-agressiivne, agressiivsus laste või vastupidiselt teiste koerte suhtes, mis ei anna alust arvata, et koer oleks pidevalt agressiivne. Uuringu käigus vaimsete kõrvalekallete kohta märgiti: *üksi olles lõhkus, närvis, kraapis nii et ila jooksis, pidi alati hoidja olema. Ärevus terve elu, hilisemas eas dementsus ja agressiivsus. On hammustanud, kuid kaitseb oma saaki, pesa, asju. Väikseid lapsi ei salli, on ka hammustanud. Noorena närviline ja üsna agressiivne (hammustanud või püüdnud hammustada korduvalt pereliikmeid (lapsi), eriti toidu läheduses, võõraid me ei lubanud lähedale seetõttu), ilmselt oleks olnud hea jahikoer - väga erutunud paugutamisest ja tugeva jahiinstinktiga, oli hea agilitykoer. Vanana rahulik. Vahel esineb agressiivsust, eriti väikeste laste suhtes. Kartlik, ehmub kergesti, teiste koertega pigem agressiivne. Meeletu uudishimu, aga alati uriseb, kui võõrast koerast möödub. Saab läbi ainult nende koertega, kes mängisid temaga kutsikaeas. Nendega saab ka lahtiselt koos mängima lasta.*

Joonis 13. Vaimsed kõrvalekalded

Neuroloogilised haigused

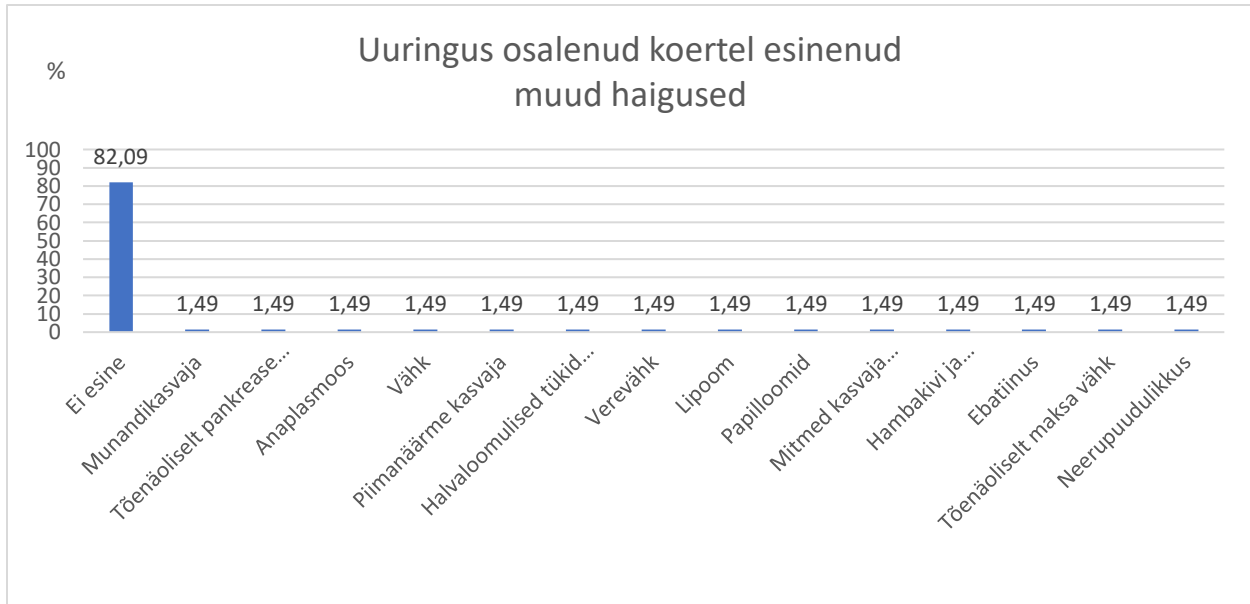
Enamikel koertel (94,03%) ei esinenud neuroloogilisi haigusi (joonis 14). Üks vastanutes tõi välja, et umbes 10 aastasena tekkis niinimetatud tundlikkushäire. Arst kontrollis reageeringuid ning käppasid liigutades ei saanud ta kohe aru või ei tundnud et käpp on valesti (läks mõned sekundid aega kuni sai aru mis asendisse käpa panema peab kohapeal seistes).

Joonis 14. Neuroloogilised haigused

Muud haigused

Üksikjuhtumitena toodi välja erinevaid haiguseid ja 82,09% koertel muid haiguseid ei esinenud (joonis 15).

Joonis 15. Muud haigused

Koertel teostatud terviseuuringud

Uuringus osalenud kahekümnel koeral teostatud terviseuuringud on välja toodud tabelis 1. Küsitluses paluti välja tuua teostatud terviseuuringud ja nende tulemused. Kahjuks osad vastajad jätsid tulemused kirjutamata. Nende kohta on tehtud tabelis märged X, mis tähendab teostatud terviseuuringut, mille tulemust ei ole uuringu läbiviijale edastatud. Tabelis puudub ka kahe vastaja tulemused, kes andsid vastusena: *Elu jooksul teostatud uuringud olid korras. Kasvataja tehtud terviseuuring 2019, tulemused korras*. Lisaks oli vastajaid kes tõid välja et koerale on tehtud vereproove, südameuuring, ultraheli, koeuuring. Antud tulemusi tabelis ei kajastatud, kuna eesmärgiks oli koguda infot pärilike haiguste kohta: silmauuring, düsplaasia, küünarliigete uuring.

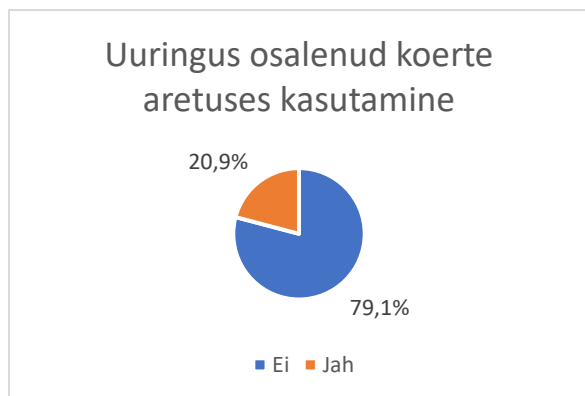
Tabeli 1 põhjal on uuringus osalenud koerte küünarliigete uuring korras, samuti düsplaasia uuring. Ainult ühel koeral on tuvastatud A/C puus. Silmauuringud on olnud samuti leiuta, ühel koeral on tuvastatud kerge distikiaas.

Terviseuuringud	Terviseuuringu tulemused																			
	koer1	koer2	koer3	koer4	koer5	koer6	koer7	koer8	koer9	koer10	koer11	koer12	koer13	koer14	koer15	koer16	koer17	koer18	koer19	koer20
Silmauuring		leiuta		leiuta			leiuta	X	X	leiuta	leiuta	leiuta	X		X			X		distikiaas kerge
Düsplaasia	A/A	B/B	B/B		C/A	X	B/B		X	A/A	A/A	A/A	X	A/A			A/A	X	B/B	B/B
Küünarliiges te uuring	0/0	0/0	0/0		0/0		0/0		X	0/0	0/0	0/0		0/0		X	0/0		0/0	0/0
BSS	N/N																			
AMS	N/N																			
PRA-prcd	N/N	N/N (A)	puhas				N/N (A)													
FN	N/N		-					X												
Paetella														norm						

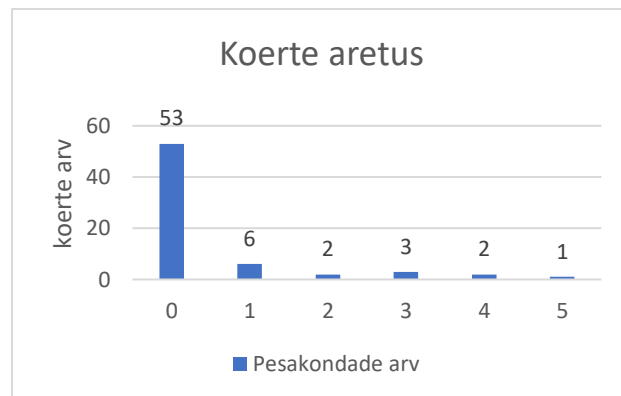
MÄRKUSED: X- tähistab teostatud uuringut, mille tulemust ei ole vastaja kajastanud

Tabel 1. Terviseuuringu tulemused

Uuringus osalenud koertest vähem kui veerand (20,9%) osalevad või on osalenud aretuses (joonis 16). Joonisel 17 on välja toodud pesakondade arv. Kõige enam vastati, et on koeral olnud üks pesakond ja ühel koeral on olnud viis pesakonda. 53 koeral ei olnud ühtegi pesakonda ja neid aretuses kasutatud ei ole.

Joonis 16. Koerte aretuses kasutamine

Joonis 17. Koerte pesakondade arv

Kokkuvõte

Terviseküsitluse kokkuvõttena võib öelda, et uuringus osalenud inglise kokkerspanjelite puhul on tegemist tervete koertega ja haigusi esineb minimaalselt. Kui võtta arvesse Eesti Kenneliidu tõuregistris ja arvestada, et võib olla koeri, keda ei ole tõuregistris, võime Eestis elavate inglise kokkerspanjelite arvuks pidada umbes 300 koera. Kui 67 koera tulemused kanda üldpopulatsioonile, oleme uuringuga saanud 22,33% koera tervise tulemused. Kõige enam esinenud haigustest toodi välja kõrvapõletik 14,93%, allergia 7,46%, silmapõletik 5,97%, hotspot, mädaemakas ja mokavoldi põletikku oli märgitud 4,48% koertest. Ära võib märkida ka agressiivsuse, kuid kuna seda ilmnes väga erinevate juhtumitena, mis võivad olla suuresti tingitud ka keskkonnast või kasvatuses (nt agressiivsus teiste koerte või laste suhtes), on need raskesti seostatavad geneetikaga.